

Kontrola na místě

Krajský úřad Jihočeského kraje, odbor sociálních věcí, již čtvrtým rokem provádí u poskytovatelů sociálních služeb kontroly na místě, ze kterých vyplynula tato doporučení:

- *připravit v plném rozsahu požadované podklady nutné pro kontrolní činnost ke dni uskutečnění kontroly v organizaci*

Kontrola je zahájena oznámením o provedení kontroly, oznámení je obvykle kontrolovanému subjektu zasláno s dostatečným časovým předstihem a jeho součástí je seznam podkladů, které budou předmětem kontroly. **Pokud veškeré doklady nejsou při kontrole na místě kontrolnímu orgánu k dispozici, ztěžuje a prodlužuje to kontrolu na místě.**

Upozorňujeme, že kontrolovaný je **povinen poskytnout** kontrolnímu orgánu **plnou součinnost**, která se vztahuje i na přípravu relevantních podkladů tak, jak jsou kontrolním orgánem vyžadovány.

Pokud si kontrolovaný není jistý, které podklady a v jakém rozsahu budou při kontrole na místě vyžadovány, je vhodné kontaktovat příslušného kontrolního pracovníka, který případné dotazy zodpoví – kontakty jsou vždy součástí oznámení o provedení kontroly.

- *zajistit účast kompetentních osob podílejících se na činnosti organizace, včetně účtování v organizaci (např. externích pracovníků) při kontrole na místě*

V rámci kontroly na místě se stává, že **není přítomna osoba, která se fakticky podílí na činnosti organizace a/nebo provádí účtování** v organizaci (jedná se zejména o pracovníka externí společnosti zajišťující vedení účetnictví pro organizaci). Kontrolní orgán pak nemá možnost se bezprostředně dotázat osoby na nejasnosti a dovysvětlení případných pochybností, zjištěných při kontrole na místě, což **ztěžuje a prodlužuje kontrolu na místě.**

Současně je v případě zjištěných chyb v účtování nebo v činnosti sociální služby prováděna ze strany kontrolního orgánu ihned na místě metodická pomoc a je účelnější, aby nebyla pouze reprodukována prostřednictvím statutárního zástupce kontrolovaného subjektu, ale aby byla **metodická pomoc směřována přímo vůči kompetentní osobě**, která má možnost si svými dotazy ujasnit případné nejasnosti či ozřejmit důvody vzniku kontrolního zjištění. Je prověřeno, že přímá interakce mezi kontrolními pracovníky a odpovědným pracovníkem organizace je nejvíce přínosná při nápravě pochybení a nastavení správného fungování sociální služby do budoucna.

- *aktualizovat vnitřní předpisy a těmito se při své činnosti řídit*

V rámci kontrol bylo jako nejčastější nedostatek zjištěno, že organizace **neprovádí pravidelnou kontrolu svých vnitřních předpisů**, jejichž znění neodpovídají (nebo jsou v rozporu) s aktuálně platnými právními předpisy. Je nutné sledovat podstatné změny v legislativě a tomu přizpůsobit své vnitřní předpisy.

Shodně tak bylo zjištěno, že personál organizace není dostatečným způsobem seznámen s vnitřními předpisy organizace, těmito se neřídí a jejich činnost je prováděna podle toho, jak je v organizaci obvyklé. Je nutné buď **trvat na dodržování vnitřních pravidel**, anebo pokud praxe přinesla jiné postupy, tyto postupy jsou ověřené a personálem přijaté, zapracovat je do svých vnitřních předpisů tak, aby jejich **text odpovídal skutečnosti**.

- *dostatečně jasně vymežit podpisová práva v organizaci*

Dalším častým nedostatkem zjištěným při kontrole je, že organizace neplní svou povinnost vyplývající jí ze zákona o účetnictví (§ 33a bod 10) a **nemá dostatečně jasně vymezena podpisová práva**, resp. tyto podpisová práva nejsou aktualizovaná.

Kontrolní orgán je povinen zjišťovat, jaká podpisová práva jsou v organizaci nastavena a zda jsou tyto v praxi dodržována. V případě nesprávného podpisového práva hrozí organizaci riziko neuznatelnosti příslušného účetního dokladu.

- *neúčtovat níže uvedené náklady jako uznatelné, tyto náklady jsou při kontrole hospodaření s veřejnými prostředky označeny jako neuznatelné a mohou vést k vyčíslení vratky dotace*
 - **zdravotnický materiál, který slouží k zajištění zdravotní péče** (např. katetry, injekční stříkačky) – obecný hlediskem pro označení zdravotnického materiálu jako neuznatelného nákladu je skutečnost, že jej může v rámci základních činností sociální služby aplikovat pouze zdravotní sestra
 - **náklady spojené se zajištěním fakultativních činností** – např. vstupné do sportovních či kulturních zařízení hrazené pro uživatele služby, cestovní náhrady pracovníků spojené s víkendovými pobyty sociální služby poskytované v ambulantní formě, či aktivitami nesouvisejícími se základními činnostmi sociální služby
Dotace se neposkytuje na výše uvedené náklady, což vyplývá z formy a účelu dotace – viz Metodika a současně i Smlouva o poskytnutí dotace
 - **náklady obecně neuznatelné z dotace, či překročení jejich maximální výše stanovené Metodikou** – které náklady jsou považovány za neuznatelné, případně jsou uznatelné v určité maximální výši, je stanoveno v základním dokumentu pro příjemce dotace (např. supervize)

Upozorňujeme poskytovatele sociálních služeb, že délka kontroly na místě je odvislá především od objemu finančních prostředků dotace v návaznosti na počet dotovaných sociálních služeb. Z toho důvodu může kontrola na místě probíhat i více než jeden den. Délka kontroly na místě může být prodloužena i v průběhu kontroly, pokud vyvstane potřeba získat další dostupné podklady pro správné závěry kontrolního zjištění. Pokud poskytovatel obdrží finanční prostředky podle účelové dotace dle § 101a zákona o sociálních službách i v rámci Krajského dotačního programu, provádí kontrolní orgán kontrolu obou těchto dotací současně.